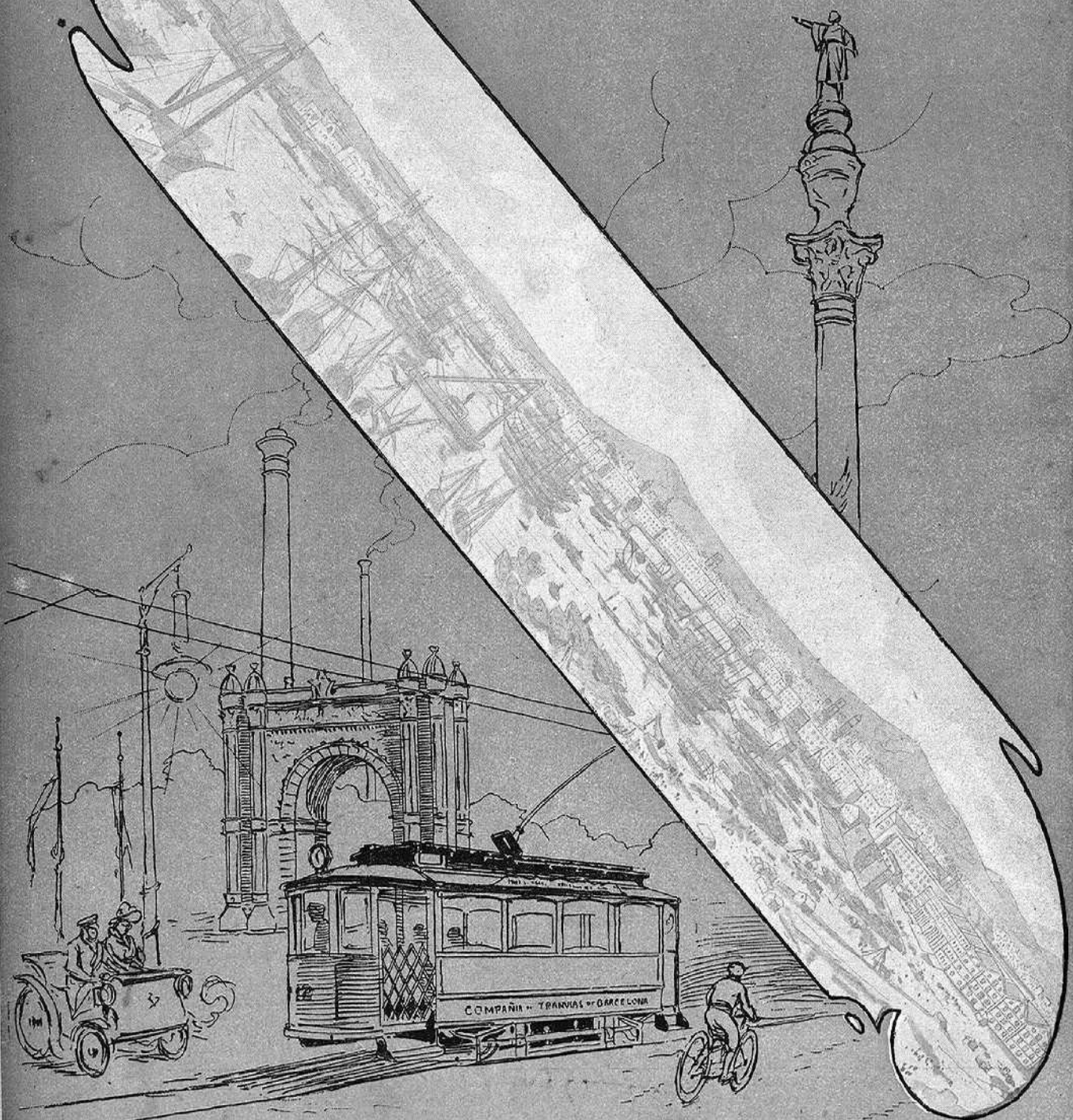

·ANTONI·LOPEZ·EDITOR·

Rambla·del·Mitj·2o·

Antiga·Casa·I·LOPEZ·

·BERNAGOSI·

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARA AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

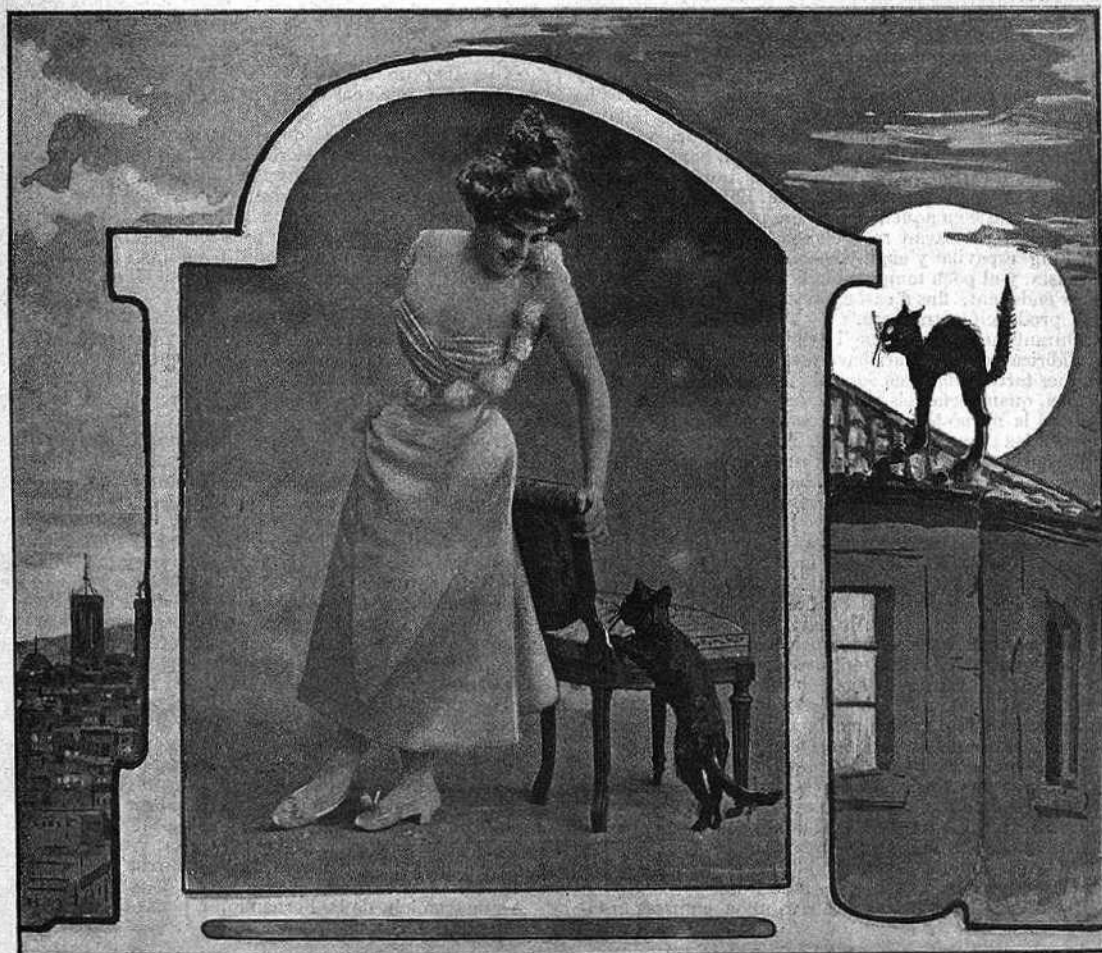
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

ELLAS AB ELLAS

—¿Per qué ploras, marruixa? ¿Perque 'l Manins t' ha plantat? Fes com jo, que avans de deixarme l' un ja 'm busco l' altre.

D. FERNANDO PUIG Y GIBERT

Era D. Fernando Puig alguna cosa més que un rich. Sa fortuna ell se l' havia guanyada a força d' activitat y de inteligencia y ab empreses d' aquelles que impulsan la prosperitat del país.

Aquell noy, orfe de pare desde sa edat mes tendre, que al venir de Girona ahont havia nascut, y no sentintse ab vocació sufficient pera seguir la carrera de Medicina qu' era la que son pare exercia, entrà d' aprenent a la tenda de panyos del Sr. Guix, pera establirse, als 17 anys, en el carrer de Somberrers, obrint una merceria, estava destinat a ser una de las figuras mes importants y simpáticas de aquesta Catalunya del segle XIX, tan encatarinada ab els afanyos de la prosperitat material.

—No pot ser—pensava ell—que aquests fils y betas que 'ns venen del estranger no 's puguin fabricar aquí. Y montà una petita fàbrica a Sant Andréu, que després ha arribat a ser una important manufacturera. Li faltavan coneixements tècnics pera ferla prosperar, y a fi de salvar sos estalvis y 'l petit capital que li havian confiat, se 'n anà al estranger, entrant com a simple treballador en las principals manufacturas de Bèlgica y Escocia. Aquest viatge en aquell temps era penós y llargh, y 'ls industrials recatavan molt els seus procediments; pero en Puig espavilant y enginyós com ell sol, tenia bon cop de vista, y al poch temps sabia ben bé a que aténirse per anar endavant, fins a casi expulsar del mercat espanyol a la producció estrangera.

Durant molts anys siguié 'l primer treballador de la séva fàbrica: el que hi arribava mes dejorn y 'l que plegava mes tart. Montat en son cavallet *Moro*, eixia de Barcelona, quan obrían els portals, emportantse 'n el menjar, y fins a la nit no tornava, y encare per dedicar algunas horas a las tasques del escriptori. Tenia una salut de ferro y 'l esmersava en una activitat sense límits. Estimava al obrer, y aquest li corresponia ab el mateix afecte, de manera que may conegué 'l entrebanch de una vaga, ni las dificultats de una imposició.

Aixís sentà las bases de la séva fortuna. Y tan bon punt s' elevà descubrí horisóms mes amples.

L' agricultura li deu la fertilissació de un gran número de hectáreas de arenals del Prat del Llobregat. Barreiant terra ab sorra y a força de drenatjes, en una serie de operacions costosíssimas, y en aquell temps enterament noves a Espanya, convertí en una finca molt hermosa y productiva una gran extensió de sorral y ayguamolls. Ell fou qui introduhí 'l eucalipto a Espanya, pagant un miler de franchs de una almosta de llevors. A ell se deu també 'l cultiu del aulal en els terrenos magres.

El Putxet de Sant Gervasi transformat en finca de recreo, siguié una verdadera escola de jardineria. Las colleccions de D. Fernando foren sempre admiradas, y un día, observant 'l apititut natural de un dels seus operaris, el Sr. Oliva, l' envià al estranger a perfeccionarse. Tothom sab 'l impuls que ha donat al art dels parchs y jardins el pensionat de D. Fernando Puig.

El canal de Urgell no s' acabava may: empresa gran-

diosa y mal agrañida, xucladora de capitals y de paciencia, la prengué pel seu compte D. Fernando Puig y la portà a felis acabament. ¡Si n' hagué de véncer de dificultats! ¡Y de viatjes a Madrid, en diligencia y en tots temps de l' any, si n' hi hagué de fer! Arribà un punt en que tingué compromesa en aquest negoci, casi tota sa fortuna. Mes al fi triomfà de tot, y avuy las estepes de Urgell forman una de las comarcas mes ricas y prósperas d' Espanya. ¿Qué hi fa que 'ls qu' emplearen sos capitals en las obras, y 'l Sr. Puig en primer terme no 'n toquessin tots els resultats que 's mereixían, si un país pobre y miserable se transformava en un foc de prosperitat? Els negociants han de tenir també els seus punts de poeta, y el Canal de Urgell ja que no una empresa remuneradora, tenia que ser per ells y per la terra catalana una verdadera gloria.

No acabaríam may si haguessem d' enumerar las empreses útils iniciadas ó impulsadas poderosamente per don Fernando Puig.

Lliberal de naixensa, de aquella generació valenta y ardida que no medía 'ls sacrificis, fou, sent molt jove, un dels que a l' any 36 assaltaren la Ciutadella, y anavan resoltos a posar foch als polvorins.

En lo período que precedí a la Revolució de Setembre, tingué sempre oberta la caixa pera secundar el moviment revolucionari. El general Prim li tenia una especial predilecció, puig sabia que podia contar ab ell en tot y per tot.

Quan la República del 73, bastà qu' en Castellar—ab tot y no haverse tractat may—li demanés una suma a fi d' enviar un important convoy a alguns punts de la montanya compromesos, pera que D. Fernando l' aprontés sens altre garantia que la paraula del president de la República.

En cambi, a Madrid, un día, cert marqués de las últimas fornadas tractava de associarse'l pera exercir 'l usura ab els nobles tronats que allí tan abundan, y a pesar de prométrelle beneficis de un 50 y un 60 per cent, D. Fernando li respongué:

—May en ma vida he empleat els meus diners en aquests tráfecs: treballant els he guanyat y tan sols al treball sé dedicarlos.

Sent regidor, impulsà 'l obertura del carrer de la Princesa, millora que semblava impossible, per no aplicarse encare a n' aquesta classe de obras de reforma, la llei d' expropiació forosa. Molts eran els propietaris que hi tiravan cossas; pero havent lograt adquirir 'l Ajuntament, per consell de D. Fernando, algunas fincas, las tirà a terra, compromentent 'l estabilitat de las altrás qu' en sas parets s' apoyavan, y 'ls propietaris de aquestas, que en un principi volían arrossegar a D. Fernando Puig, després li demanavan clemencia, cedint las sévas casas en bonas condicions y fins avenintse a cobrar en paper, sistema qu' ell introduhí en la gestió dels interessos comunals, y del qual avuy día tant s' abusa, y no per obrir carrers nous, sino pera saldar els despilfarros de l' administració.

Alguns amichs de D. Fernando, a penas triomfant la

Revolució de Setembre, bromejaven ab ell.—Vamos á veure que faréu ara qu' heu guanyat.

—T'arém lo que convingui. A veure diguéu lo que voléu—respongué el Sr. Puig.

—El Port de Barcelona—li indicaren jutjant aquesta obra poch menos que irrealizable.

Y després de cambiar impresions y de formular un plan práctic, bastá un viatge de D. Fernando Puig á Madrid, y algunas entrevistas ab el general Prim y en Figuerola, porque als pochos días sortís á la *Gaceta* 'l decret constituhint la Junta ab facultats que facilitavan extraordinariament la realisació de l' obra.

En Prim ne tingué prou ab la paraula honrada del seu amic de qu' en l' assumpto no hi anava involucrat cap negoci particular y si sols el bé de Barcelona, pera resoldre de plá y en poquíssims días una qüestió tan important.

¡Quín gran ministre de Foment hauría sigut D. Fernando Puig! Sos coneixements y sas iniciatives fructuosas corrian parellas ab sa activitat y ab son civisme. Sas campanyas en pró de l' abolicíó dels consums que roba 'l pa' dels pobres, y las que féu en defensa de las solucions proteccionistas aixís en el Senat com en la premsa, l' acreditaren de home hábil, conensut y dotat de una clarividencia extraordinaria.

Desgraciadament, aquí á Espanya no son may ministres els homes capassos de impulsar, sino 'ls que no tenen cap reparo en entorpir.

D' estatura mes aviat baixa que alta, ab una cara oberta y expressiva que transparentava la llealtat y la franquesa; dotat de una conversa agradable y de un tracte sempre cortés, portava 'l pes de sos vuitanta y pico d' anys, ab la gallardia de un jove.

Un detall característich.

Quan veyá pel carrer algún frare 'l mirava de quá d' ull y feya una ganyota im perceptible, com no sabentse avenir de que al final del sigle XIX haguessen pogut tornar, els que á l' any 85 sigueren expulsats per l' ira popular y l' interés de l' Espanya liberal ansiosa de regeneració.

Veritat es qu' era l' antífessis del frare solapat un home com ell tan franch, tan lliberal y sobre tot tan treballador.

P. DEL O.

ALS NOSTRES LECTORS

L' éxit extraordinari que tingué 'l número anterior, dedicat á commemorar el *Sigle XIX* á Barcelona, 'ns

obliga á donar en el present y en algún dels que seguirán, elements curiosíssims de la mateixa índole, gráfichs en sa inajor part, que teníam preparats, y qu' en aquell, per falta material d' espay, no pogueren tenir cabuda.

Creyém que 'ls nostres lectors veurán ab gust algunas particularitats del sigle que acaba de finir, dignas baix tots conceptes de ser conegudas y apreciadas.

Lo número anterior quedá agotat á las pocas horas de la seva aparició.

—¿Qué t' haurán dut els Reys, aymada?—
l' espós pregunta baix-baixet.

Ella s' hi abraça altra vegada
y á cau d' orella diu:—No ho sé...—

—¿Qué t' haurán dut els Reys, videta?—

LA VEU DEL OBRER

—¿Qué voléu? Diguéuho clar.
¿Que acabi per no menjar?

tot amorós li repeteix.

—Bé m' han omplert la sabateta;
més, que será... no ho puch saber.—

JOAQUIM AYMAMÍ

LA QÜESTIÓ DE LAS HORAS

Ha succehit lo que jo 'm temia.

El govern, per alló de que qui no té res que fer al gat pentina, vá volguer arreglar el rellotje dels espanyols.

Y ho ha fet tan bé, que després del seu arreglo no hi ha casi ningú que sábiga quina hora es.

La elecció del meridiá de Greenwich ens posa en una situació verdaderament deliciosa. Vehins de Portugal y de Fransa y enllasant ab las d' aquestas nacions las nostras líneas férreas, no tenim l' hora de Fransa ni la de Portugal.

—Tampoch la teniam avans—dirá algú.

Es veritat, pero al menos teniam la de Madrit que, miris com se vulgui, sempre es una població espanyola. Ara resulta que la nostra hora no es la nostra, ni es la de Lisboa, ni es la de París. Es la de Greenwich, poble inglés, del qual, avans de remenarse tot aixó dels rellotjes, no hi havia tres dotzenas d' espanyols que n' haguessin sentit parlar may.

¿Qué té d' extrany que al enterarse de la nostra innovació cronométrica totas las nacions d' Europa, y 'ls inglesos primer que ningú, s' hagin posat á riure?—«¡Cosas d' Espanya!»—diuhen á horas d' ara 'ls extranyers, qu' encare de tant en tant ens dirigeixen alguna mirada:—«¡Trobantse en la situació en que 's troban, ¡ves en qué dimoni s' entretenen!..»

Aquest es, sens dupte, l' aspecte mes divertit de la qüestió.

Un govern que no 's cuyda de res, com no sigui d' afeytarnos l' última pesseta; un govern que vá á la quía de tots els governs d' Europa, que té l' instrucció abandonada, que oprimeix l' industria, que dificulta l' comerç, que mata totas las iniciativas ¿per quins cinch sous ha hagut d' anar á pensar en la reforma del rellotje?

¡Y ab quín empenyo! No semblava sino que la nostra salvació dependia precisament del meridiá de Greenwich.

Vá prometre'ns regenerar el país, y no ho ha fet. Vá jurar reorganisar l' administració, y no ho ha fet.

Vá oferir que 'ns donaria pau y llibertat, y no ho ha fet.

Lo únich que ha mantingut es aixó: la modificació del rellotje. Vá dirnos que ho faria y ha complert la paraula.

¿Per qué haurá sigut? ¿Quín intríngulis hi ha en aquest alarde de formalitat?

Mr. Tayllerand, qu' era un senyor que no solia mamar-se l' dit, deya que l' móvil de totas las accions humanas es l' interés.

Tan convensut estava d' aixó, que un día, sentint estornudar á un cortesá, vá preguntar als que l' acompanyavan:

—¿Quín interés pot tenir aquest senyor en estar constipat?

Es el mateix cas del govern espanyol. ¿Quín interés pot tenir en que l' meridiá regulador del nostre rellotje sigui un meridiá inglés?

Sería curiós averiguarho.

* *

Entre tant, la confusió horaria aumenta qu' es un gust y no falta periódich que pregunta ab la major

bona fé si aixó de las vintiquatre horas vá de sério ó es resultat d' una broma d' Ignocents.

En algunas poblacions ni 'n volen sentir parlar. En altrás s' ho prenen ribent y tot esperan ferho á la tarde pera poguer sortir ab alló de las 16, las 16 y las 17 y mitja.

Els avisos de ferrocarrils s' han convertit en logogrifos que no hi ha qui 'ls desxifri.

«El tren de las 13 (antes 1 de la tarde) enlaza con el de las 14 y 30 (antes 2 y media). El que salía á las 18 (antes 6 tarde) sale ahora á las 15 (antes 3). El de las 19 (antes 7) llega á su destino á las 22 (antes 10) y el de las 20 (antes 8) á las 23 (antes once).»

Després d' aquestas detalladas explicacions (qual-sevol s' atreveix á viatjar, no sabent á quín hora surt el tren, ni á quina arriba á puesto, ni si l' hora del enllás es de las d' antes ó de las de després, ni si las sis s' han de sumar ab las dinou ó las set s' han de restar de las vintiquatre!

Els rellotjers, es clar, ¡qué han de dir ells! troban que l' govern vá tenir una idea magnífica, y tot cambiant esferas tractan de ponderar las inapreciables ventatjas de la reforma.

—Ab aquesta innovació—diuhen—s' ha suprimit la nit.

—¿Y no s' haurá de gastar gas?

—Per lo menos no s' haurá de gastar aquella classificació antigua de las horas, que á tantas confusions donava lloch. Verbi-gracia: quan avans un amich el convidava á menjar á las deu ¿sabia vosté quinas deu volia dir?

—Sí, senyor: bastava que li preguntés si 's tractava d' un sopar ó d' un esmorzar. Si era esmorzar,

Veyent semblants extranyesas no falta qui ha preguntat:

—Aquest any el Carnestoltas ¿que potser s' ha adelantat?

L' anunci que 's colocà en nostra Administració el dia de la sortida del Número extraordinari.

volia dir las deu del matí;
si era sopar, las deu del
vespre.—

Y apuradament, si totes
las grans ventatjas de las
vintiquatre horas son com
aquesta de la supressió de
la nit, no valia la pena de
trasbalsar á la gent per tan
poca cosa.

Aquí, ahont se malgasta 'l temps, la saliva, la pa-
ciencia, la salut, els quartos ab la mes encantadora
impassibilitat hem d' anar á buscar las economías
en las lletras? Y total ¿per quantas? Set ó vuyt cada
dia. ¡Valenta ridícula!

Ha fet bé l' arcalde de Barcelona en no volguer
que 'ls serenos introduheixin el nou sistema en el
cant de las horas.

Apart de que, si no ho hagués fet aixís, sé positi-
vament que 'ls nocturns funcionaris estavan resolts
á demanar augment de subvenció.

—Posis al meu lloch—me deya 'l del meu barri,
parlant l' altre dia d' aquest assumpto:—¿creu vosté
que las *venticuatro y mublado* poden cantarse pel ma-
teix preu que las dotze?—

Y á pesar d' anar contra meu, vaig haver de con-
fessarli que tenia remoltíssima rahó.

A. MARCH.

VIOLINAS

Quan una noya t' agradi
si desitjas fer conquesta,
per cada vritat que contis
has de dirli set mentidas.

La dona es aixís: si hi jugas
y un amor inmens li pintas
ab xerrameca incansable,
sols d' un papagayo digna,
sent apassionat á estonas
y fent á ratos el ximple,
sempre d' ella serás amo
y 't será sempre sumisa.

Ab aixó no t' aventuris.
Al cor deixa'l, deixa'l lliure
y pe 'l desenllás espéra't
ab la sanch freda possible.

Puig moltes voltas resulta
que al que de veras estima,
si la noya es una freda
molt prompte li pren la mida
y un cop l' ilusió contreta
un desengany es terrible,
y ab el cor no pot jugarshi...
que 'l cor no vol tonterías.

ENRICH BOSCH Y VIOLA

LA LLEY DEL EMBUT

Y vels aquí que cada any, al arribar aquesta tem-
porada, l' autoritat municipal, vetlladora solícita
dels nostres interessos, dicta un bando que després
dels *considerandos* de costum acaba ab aquesta fór-
mula:

«Per lo tant, tots els industrials que usin pesos,
balansas y mesuras venen obligats á portar á la ins-
pecció aquests aparatos, á fi de que siguin deguda-
ment comprobats, en la inteligencia que de no ferho
aixís incorrerán en la multa que senyalan els re-
glaments.»

Els taberners, adroguers, forners, betas-y-fils y de-
més industrials de pes y mesura, ab l' excusa de
que aquesta inspecció 'ls costa un grapat de quartos,
perque l' autoritat no fa res de franch, posan el crit
al cel y diuen que aixó es un abús; pero nosaltres,
que no som betas-y-fils, ni forners, ni adroguers, ni
taberners, aprofitem ab entusiasmisme la providencia
de l' arcaldia, pensant que quan ella dona semblants
ordres els seus motius deu tenir.

—¿Quins motius?—diuen ells, noblement indignats:—¿qu' es que duptan de la nostra honradés?
¿Que volen dir que potsé 'ls robem?

—No, senyors; nosaltres no volém dir res. Opiném,
sí, que las balansas del botiguer, com la dona del
César, no sols han de ser honradas sino que han
de semblarho.

—De modo que aixó no es desconfiansa ni...?

—Es únicament una mida presa pera tranquilat
de vostés mateixos.

—¡Ah!

Y pronunciat aquest ¡ah! els industrials recobran
la calma y se 'n van á portar pesos y mesuras á l'
inspecció del districte.

Bueno. Ja hem vist l' embut, mirat per la part es-
treta. Ara demli mitja volta y mostrémlo per la part
ample.

Hi ha un industrial que 'm serveix desde fa una
pila d' anys y que també 's val d' una mesura.

Cada mes, ab una exactitut abrumadora, l' indus-
trial en qüestió 'm porta 'l compte de lo que li dech,
ensenyantme un paperet en el qual hi ha unas xi-
fras y un resultat que diu: *Total, tant*.

¿Cóm ho proba ell que jo li dech alló?

No ho sé. Y dich que no ho sé, perque may hi
presenciat l' acte de mesurarme l' article que l' in-
dustrial me ven.

Crech que té una mesura exclusivament pera mí y
que la mesura está colocada en un lloch reservat;
pero á pesar dels anys que fa que 'l tal industrial
me serveix, may hi vist la mesura ni tan sòls sé
ahont es.

Aquest industrial, per dirho d' una vegada, es la Companyia del gas.

¿Per qué, senyor alcalde, els comptadors de gas han de quedar exceptuats de las disposicions dictadas sobre 'ls pesos y mesuras?

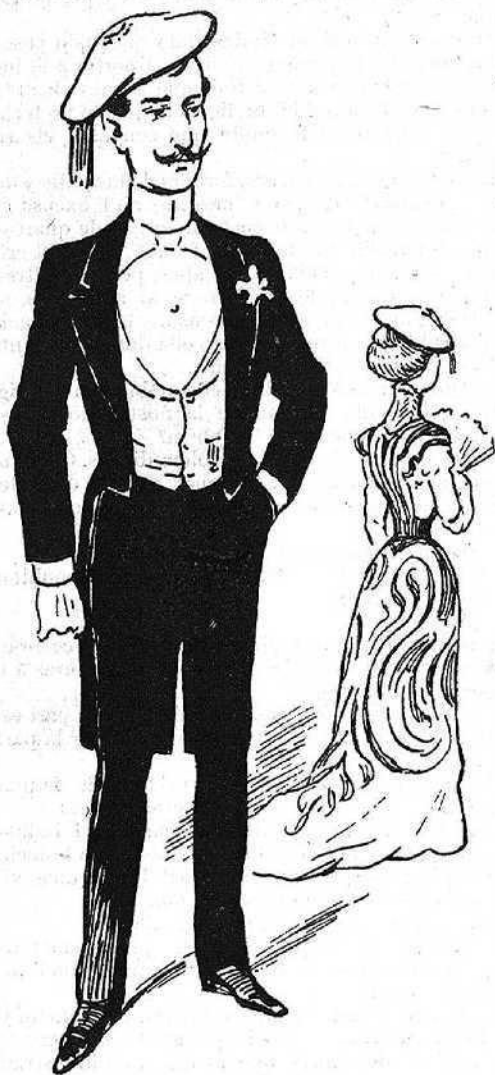
El contador ¿no es una mesura també? ¿No está exposada, com las dels demés industrials, á alterar-se ó desafinar-se?

Ab la circumstancia agravant de que mentres las balansas del forner y las mesuras del taberner jo las veig y assisteixo al acte de la medicio, el funcionamiento del contador no l' he vist may, ni—rigurosament historich—ni sisquera sé ahont está colocat el tal aparato.

Me sembla, donchs, que no es demanar res de l' altre món el volguer que la inspecció general de pesos y mesuras se fassi extensiva als comptadors de gas, falibles com tot aparato obra de la má del home y subjecte á errors y equivocacions.

—¿Qué?—cridarán potser las companyias del gas: —¿es que duptan de la nostra honradés? ¿Qué volen dir que potser els robém?

L' ÚLTIM CRIT DE LA MODA

Ara com ara, lo més aristocràtic! diu qu' es aixó.

—No, senyoras: pero recórdinse d' alló: els comptadors no s'ols han de ser honrats sino que han de semblarho.

MATÍAS BONAFÉ

JANER

El temps es trist y fret, el cel humit,
cobert de boyras grises;
ni un cant d' aucell ha ressonat pel bosch,
ni un raig de sol ha saludat al día...

El temps es trist y fret... De bon matí
ha sortit el pastor de la masía
ab son remat tot blanch
que sossegat pastura l' herba humida...

Y passa 'l temps... Y 'l bon pastor s' asseu,
y 'l bon pastor somnia
ab aquells días de color de sol
y d' intensa alegría,

en que 'l cel es tot blau
y la terra florida
y, cantant sos amors,
las aurenets xisclan...

Y sempre somniant
el bon pastor s' adorm... Y en tan somnia,
se sent l' esqueixa del remat tranquil
que tot calmos montanya amunt s' enfila...

Y vá venint la nit,
y aquella vall se vá tornant més trista...
y vá venint la nit,
y comensa una pluja quieta y fina.

Que desperta al pastor
retornantlo á la vida
y dóna un tó anyorós
á la posta callada d' aquell día...

Y 'l bon pastor ab son remat tot blanch
retorna pensatiu á la masía
que al cfm d' aquell turó
vá fumejant tranquila...

Y quan hi son aprop
se sent qu' una campana al lluny suspira,
se veu qui sab ahont un foch perdut
y s' espesseix la pluja... y 'l vent xiula.

ANGEL MONTANYA

LICEO

Arribém tart pera parlar de l' ópera *Iris* de 'n Mascagni, perque á l' hora en que trassem aquestas ratllas ja es morta y enterrada. Va equivocar-se l' autor al escriurela—y aixó es lo millor que pot dirse d' ell—y obra temerariament la casa editorial italiana que fá la forfosa á las empresas obligantlas á posarla.

Sembla que 'ls diu:—Sense *Iris* no hi ha *Sigfrid*.

Y las empresas s' hi ajupan si 's plau per forsa; pero 'ls públics se dedican á passar á *Iris* per las baquetas. Tal es lo que vé succehint en molts teatros de Italia, y tal, també, lo que ha ocorregut á Barcelona, sense que hi valgessin pera salvarla, ni 'ls esforços heróichs de 'n Mascheroni, ni 'l mérit, que com á cantants, reconeix tothom aquí tant á la Storchio com á n' en Garbin.

Si aixó dona gust al autor, será forsos confessar que hi ha gustos que mereixen garrotadas.

La Storchio y en Garbin han trobat els aplausos de sempre en la representació de *La Bohème*.

Ho fan molt bé, y 'l públich, naturalment, no escasseja las sévas demostracions d' entusiasmo.

Lo singular en el Liceo ha sigut el debut de la Lorini ab la *Walkyria*. Artista aquí desconeguda y que 's presentà com de recurs, la nit en que la representació de *La Bohème* s' hagué de suspendre per indisposició de 'n Garbin, sorprengué á tothom, no sols per sa hermosa figura, sino per la seva veu de un timbre agradabilíssim y per sas notables condicions artísticas.

Si 'm veyia apurat, com sembla que s' hi trobava 'l se nyor Bernis, també ni hi agafaria jo ab una *Walkyria* com ella.

Ara no mes falta que aprofitant l' agrado ab que 'l públich l' ha vista y l' ha sentida, l' empresa posi 'l *Sigfrid*, y farà de bon esperar el próxim estreno de la fábula d' Humperdich *Hänsel e Gretel* que s' ha posat en ensaig ja fa alguns dies.

Regularment á l' ocasió la pintan calva; pero aquesta vegada al Liceo 'ns l' han presentada no calva ni lletja, sino ab una gran mata de cabells qu' enamora y verdaerament hermosa y tant com bella, escelent artista. L' ocasió 's diu Srta. Lorini.

ROMEA

Del Sr. Bordas y Estragués, autor vell se pot ben dir alló de «Es molt dur el bou al ast.»

Ell prou busca formas noves: ja no escriu en vers, sino en prosa: ja no coloca en boca del seus personatjes aquells lirismes de *La Flor de la montanya*, si no un llenguatge lo mes corrent possible; pero aixís y tot el drama *El desheretat* li surt un' obra antiquada, per l' assumpto que té mes de novelesch que de dramátich, per la manera calculadament efectista de desenvoluparlo, per aquella estratagema infantil y contínua de amagar els personatjes entre 'ls bastidors y treure'ls sobtadament sempre que 'ls necessita, per aquells finals d' acte, que descobreixen una preparació poch expontánea; per l' aburrimient en que té l' estudi intern de las passions y dels afectes.

Aixís y tot, y á pesar de sas deficiencias que 'n diríam de naixement, puig son congénitas del assumpto, *El desheretat* va ser aplaudit y son autor cridat á las taules al final de tots els actes.

TÍVOLI

Demà, día 12 inauguració del *Teatro Lirich català*.

Es aquesta una tentativa que desitjem veure coronada del millor éxit, pels bons propòsits que representa y per la circumstancia de haverse encarregat de la direcció del espectacle, autors tan intel·ligents y abnegats, com el mestre Morera y 'l Sr. Iglesias.

La llista d' obras que figura en els programes es llarga, afalagadora y abundant en bonas promesas. Ja estarem contents si s' arriban á representar la meytat de las que s' anuncian.

La temporada s' inaugura ab las següents, totes en un acte: *Colometa la gitana*, lletra de 'n Vilanova, música de 'n Lapeyra (nova); *Les caramelles*, lletra de l' Iglesias, música de 'n Morera (nova també) y *L' alegría que passa*, lletra de 'n Russinyol, música del mateix Morera (representada ab gran éxit per cert, pero sols una ó dos vegades en el Teatro íntim).

NOVEDATS

Res de nou.

Home, Sr. Borrás, fassi 'l favor: ¿Y totes aquelles obras de autors catalans que havian d' estrenarse, quàn las veurém?

Fins ara, y van ja algunas senmanas de temporada, hem tingut de contentarnos ab *La mare eterna*, de l' Iglesias y *En Pau de la Gralla*, de 'n Ramón y Vidales.

Espavilis, home, espavilis, qu' en materia de teatros, avuy, el que no corra 's queda adormit.

CATALUNYA

Continua representantse la tercera edició de *El Portfoll de Eldorado*, estrenada 'l día de Ignocents.

No 's necessita gaire esforç pera endavinar que per la producció de 'n Molas y Casas la censura hi vá passar la fals... porque no se si saben que ara la tungada de cantar els *Segadors* li toca á la censura. Pero aixís y tot, hi ha en la revista encare alguns quadros graciosos y no pocas alusions intencionadas... y la proba es que 'l públich cada nit hi riu, passanthi molt bé l' estona.

GRAN-VIA

Casi tota la senmana ha tingut las portas tancadas, per

reforma de la companyia y preparació de nous espectacles baix la direcció de D. Vicente Royo.

Ja veurém que será tot plegat, quan sigui cuyt.

N. N. N.

ELS ELÀSTICS AÉREOS

Ens guarda moltes sorpresas el sigle qu' hem encetat, pero la més gran de totes, la més *abracadabrant*, la que tot ho ha de remoure y el de baix farà aná á dalt, es els *elásticos aéreos* que ja están casi inventats y concediran al home la facultat de volar, la de ballar sobre 'ls núvols y la de veure al espay. ¡Jo ja admiro l' espectacle que 'l mon ens oferirá el día que casa nostra farém de la immensitat!

La vida será en plé aire y á ran del cel se farán tota mena de corridas de *Toros elasticats*, els *meetings* per protestarne, las corridas de caballs, (ab *elásticos*, per *supuesto*), las comedias, els saraus, las manifestacions públicas y els *law-tenis*, y els *foot-balls*, y el día qu' estigui núvol fins regatas s' hi farán.

La gent de l' aristocracia viurá pels pisos mes alts entrant per la xamaneya y fent jardí del terrat.

La gent de poch més ó menos s' arrossegará per baix habitant els *entresuelos*, els baixos y els principals, rebent tronxos y burillas

EL DIA DELS REYS

—Noy, si no t' han portat res, es que no devían estar per tú. ¿No veus que aquest any han hagut d' anar á casa las modistas y á las botigas de sedas?

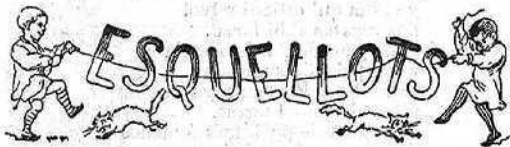
y pelas y rosegalls
de la gent qu' á las alturas
fumará y s' atipará.

S' abolirán els tranvías,
els carrils s' abolirán,
y tota mena de fòtills
que servían per viatjar
desde l' rápit tren eléctrich
fins el carretó de má
haurán d' aná á la foguera
qualsevol nit de Sant Joan.

Res de rails á ran de terra,
res de fils ni dalt ni baix
y res del perill de veures
al mitj del carré aplastats
per qualsevol automóvil
guiat per un cap cigrany.
Se reformarán las modas
per mor de que las *madams*
que vagin á da una volta
per sobre de la ciutat
no ensenyin las pantorrillas
y en *suma y sigue* als babaus
qu' en veyent un pam de cama
ja 'ls fugen els ulls del cap.

En fi, els famosos elástichs
ens revolucionarán
las cosas de tal manera
que al finí el sigle actual
estará desconeguda
per complert la humanitat.
Para verdades, el tiempo.
¡Ja ho veurán!

JEPH DE JESPU

La noticia de la mort del bisbe Morgades vá sorprendre á tothom per lo inesperada.

Un atach fulminant li arrebatá la vida, dimars á la tarde, en menos de un' hora.

Poch temps portava de desempenyar la mitra barcelonina. Se pot ben dir qu' invertí cinch vegadas mes temps ambicionantla que possehintla. La mort del bisbe Catalá, ocorreguda quan entre 'ls governants predominavan certas corrents propicias al catalanisme, facilitá al bisbe Morgades el poder recorre felisment el trajecte de Vich á Barcelona, molt mes llarch de lo que sembla al primer cop d' ull. ¡Y tot per anar al poch temps á reunir-se ab el seu antagonista! ¡Misérias humanas!

La seva estancia entre nosaltres no 's pot calificar de afortunada.

No 's pot dir tampoch que desplegués un gran talent en vèncer certas dificultats que li eixiren al pas. Ni en las campanyas catalanistas demostrá una gran decisió; ni en sos esforços pera intervenir directament en la política doná probas de un gran esperit d' oportunitat, ni, finalment, en las qüestions suscitadas pel capellá Pey y Ordeix las doná tampoch de una gran prudencia. El mateix expicador, *Memento*, si vol ser franch, haurá de confessarho.

Un de sos últims actes siguié 'l suculent pisolabis ab que obsequiá á las autoritats, en celebració de l' entrada de sigle... de un sigle del qual estava escrit que sols n' havia de veure 7 días y mitj. Un sacerdot pobre, que durant l' ápat acudí al Palau episcopal, implorant un' almoyna, siguié despedit á caixas destrempadas pel secretari de sa il·lustríssima.

¡Que Déu l' haja perdonat!

Y que sos legítims heréus pugan disfrutar ab salut y alegría la fortuna que deixa y que 's fá ascendir á una cantitat de verdadera importancia!

A n' aixó del cambi d' hora ja 'ns hi aném acostumant, porque ¡quin medi queda sino acostumbrar-s'hi?

Els que 's riuen de nosaltres son els extrangers, especialment els francesos.

A un periódich del país vehí, pertany la següent frase:

—Avants pels espanyols el sol no 's ponía may; en cambi desde que han acceptat el meridiá de Greenwich els hi surt cada día uns quants minuts més tart.

El ram dels que acuden á las subastas es el que ha sortit verdaderament perjudicat de l' unificació horaria en tota Espanya.

Fins ara, quan una subasta se celebrava á un' hora dada á Madrid y á Barcelona, quedavan 23 minuts de temps per aprofitar el telegrafo y aumentar en una cantitat insignificant las posturas á Madrid, sobre las que s' havian presentat á Barcelona.

En lo successiu aixó no podrá ferse, y tindrán rahó els postulants de las subastas, quan diguin:

—El meridiá de Greenwich, passa exactament per nosaltres, y la proba es que 'ns ha partit pel mitj.

Final del cartell dels Jochs Florals d' enguany:

«Fou escrit y firmat lo present cartell en la ciutat de Barcelona, als 12 días del mes de desembre de 1900 per los VII Mantenedors.—Francisco Pí y Margall, president.—Joseph Franquesa y Gomís, etc. etc.»

Que 'ls poetes dignin alguna mentida pot tolerar-se; pero que la dignin els VII mantenedors cridats á jutjarlos ja no está tan bé.

El cartell pot haver sigut escrit á Barcelona; pero *firmat* aquí també? Valdria la pena de saber com s' ho vá arreglar en Pí y Margall pera posarhi la firma á Barcelona sense moure's de Madrid.

Si 'l *secretari* Sr. Vilaregut se serveix enterarnos de aquest *secret*, li prometém continuar-lo en el *Caix del sabí*.

El Palau de Justicia segueix tan fosch com sempre, desde que 'l sol se pon fins que torna á sortir al endemá.

Allí dintre, la justicia ha de anar per forsa á las palpentas, lo qual després de tot no té res d' extrany, porque casi sempre hi vá fins al mitj del día.

De igual manera el que s' hi fica sense conèixer las tasqueras, corra perill de pendre mal.

Lo qual tampoch té res de particular... Son tants y tants els infelissos, que fins á plena llum diurna s' hi trencan la nou del coll...

Els pobres noys de familias obreras acullits en la Casa Bressol del carrer del Hospital, han hagut de quedar-se enguany sense que 'ls Reys se deixessin veure.

Prou la Junta de aquella generosa institució benèfica hauria volgut afavorirlos, com tingué per costum ferho durant molts anys; pero 'ls recursos de la institució escassejavan tant com aumentan las necessitats á que ha de atendre... Y, amigo, primer es la sopeta, que las joguinas.

Caldrá, donchs, que un' altre any, en tal diada, las familias opulentas se recordin dels pobres nens treballadors, si no volen que aquests, desde la seva primera edat, veyent que per ells no hi ha *reys*, se declarin tots republicans.

LAS NOSTRAS CRIADAS

—¿Que fa molt qu' estàs en aquesta casa?
—¡Uy!... Desde principis de sigle.

(Dibulx de P. ROIG)

Apunti, *Avi Brusi*, apunti, si es servit.

L'altre dia, en plena Plassa de Catalunya, y al bell mitj del dia, mentres una senyora mirava si 'l seu rellotje marxava d'acort ab el de la Torre del Banch vitalici d'Espanya, se vejé assaltada per tres galifardeus que li arrebataren el porta-monedas. Y 'ls tres lograren escapar, confossos entre la multitud que transitava per la plassa.

Ja veu, *Avi Brusi* estimat, ab quanta rahó deya vosté que aquestas cosas únicament podían succehir despenyant el govern de la provincia el senyor Dorda.

Perque, á mí que no m'ho diguin.

Avuy encare tenim al Sr. Dorda en el govern civil.

Si hi tinguéssim al Sr. Hinojosa, com alguns pretenen, ja hauria prés aquest senyor las degudas providencias perque no ocorreguessin tan escandalosos atentats.

Y de la mateixa manera que fá tancar dejorn certs establiments, faria tapar l'esfera del rellotje de la torre del Banch vitalici, perque á cap mes senyora mentres mirés l'hora li poguessin pispar el porta-monedas.

Perque 'l Sr. Hinojosa qu'es un sabi, ha sigut sempre partidari del sistema preventiu.

Una viscaína ha batut el record d'entrada de sigle.

Els dolors del part l'assaltaren pochs minuts ans de las dotze de la nit del 31 de desembre y deslliurava un noy. Y alguns minuts després de las dotze 'n deslliurava un altre.

Vels'hi aquí dos bessons de un mateix part y pertanyents á diferent sigle.

D'una pessa molt alegre, titulada *Bonne d'enfants*, estrenada á Paris, ab verdader éxit un d'aquests últims días.

Una mamá pren á una ninyera y li diu:

—A mí m'agrada que 'ls petits estiguin sempre alegres. ¿Ja 'n sab de fer riure á un noy?

—Ja ho crech, senyora: se uns quèntos mes verts, que hasta 'ls artillers ab qui festejo s'hi parteixen de riure.

Un personatge ja de alguna edat; pero molt alegre, se defineix aixís:

—Soch un de aquells homes que havent sabut guardar un petit residuo de joventut, els es permés usarlo en certa mesura.

—¿En quina mesura?—li pregunta una senyora.

Y ell respón:—En la mesura de lo possible.

Una casada jove y molt rodoneta sentintse indisposada, consulta á un metje, 'l qual l'escolta ab detenció.

Al separar l'orella del pit de la pacient, diu el galeno:

—Sab, senyora méva, que 'l seu marit no es gens de planyer?

Y ella respon somrient ab ingénua malicia:

—En efecte, ell per la séva part, no 's plany pas may.

El día de Reys, quan més fort era 'l fret que 's deixava sentir, un pobre dels que demanan almoyna, deya á un seu colega:

—Mal temps, Gregori.

—Y tall! No hi ha un sol senyor que per ferte caritat s'arrisqui á treure's lr má de la butxaca!

Lo qu' es la vida conjugal:

El marit (á punt de sortir):—Si aquesta nit no vinch d'hora á casa, t'enviaré una carta explicant 'l motiu.

La muller: No cal que t'cansis: de la carta que m'has d'enviar ja n'estich enterada.

Ell: ¿Qué vols dir?

Ella: Que mentres te respallava 'l pardessú, te l'he trobada á la butxaca y l'he llegida.

Per un poble de la montanya, passava un industrial ambulant, ab un cistell plé de cucurutxos molt monos y cridant:

—¡Polvos per endavinar!

Una noya, enterada de la virtut de aquells polvos, n'hi comprá un paquet, l'obrí, y després de acostarse'l al nas, digué:

—Ayay! Si aixó es espigol esmicolat.

El venedor ab molta flemma:

—Donchs miri, ja ho ha endavinat!

Després de una llarga malaltia 'l metje presenta 'l compte al seu client:

Y aquest diu tot extranyat:

—¡Caramba! ¡Las visitas á duro!... Francament, no m'ho pensava.

El metje:—Es el préu que 'n paga tot el mon.

El client:—Bé, será com vosté diu; pero 'm sembla que havent sigut jo qui vá portar la verola á tot el barri, ja m'hi podria fer alguna diferencia.

En una perruqueria:

El parroquiá:—M sembla que m'ha fet un tall.

El dependent:—No, senyor: encare no.

XARADAS

I

UN LANCE

Hu Quinta-segona—digué l'altre dia á la *Tersa-quarta*:—«*Quarta repetida*» pero la xicota—que per *quinta* 's pica tiessa com un rave—contestá ab malicia:—«¿Ahont va aquest titella?—¿Que 's pensa aquest micas? Si t'has cregut, *mano*—que tractas ab xinas prou per la culata—el tret pot sortirte puig soch molt capassa—si massa m'empipas d'inflarte las galdas—á copia de *pinyas*.—«¿Com m'ho tot per ferte—contenta y felissa? ¿Diguent bufona—piterra y bonica? Noya, no 'n tinch ganas,—pro m'escapa 'l riure. ¡Si que ets molt valenta!—Vegis, no ho sabia

MÀXIMAS DEL TEMPS

Lector oiu, vos que patiu d'aquest fret viu ab que ha comensat el sigle de las dugas X. (Vejeu lo que será éll, tancant dugas incògnitas majúsculas.)

Contra 'ls talls de mans y cara

La sustancia que produheix millors efectes, aplicada als talls que 's fan a la pell, ocasionats pel fret, es el vinagre. Si vos, lector amich, vos talieu alguna vegada (y no entengueu tallarse per equivocar-se, que això seria pendre's las cosas en sentit epigramàtic), procurareu tirar un bon raig de vinagre a l'aygua del parangón ó palangana de rentarvos. De moment sentireu com una impertinencia en forma de picó; pero, pensau allò de que quan pica es que cura y quan cou es que madura. Y el quid de la cosa está en que l'endemà ja haurán desaparegut els talls molestos, puig es probat que aquest remey es molt millor que la limona, la glicerina, la vaselina, la bambolina y tots els acabats en ina, que, crech que son els alcaloides (segons un adrogue que coneixem, perque segons nosaltres, aquí no hi ha més alcaloide que 'n Coll y Pujol.)

—Ja-la, Ja-la! No 'm fesseu riure que 'l tall se 'm obra.

y aixó que la cara—ja la fas de tigre!
 ¡Avants de que gosis—trayentme las tripas
 per *hu-inversa-quarta*—te deixo, petita,
 De dir tals paraulas—acabat no havia
 que li saltá á sobre—ella esferehida,
 clavanthi ab tal garbo—tan forta pallissa,
 qu' alló prou va serne—el *dos-tres* del sigle.
 Tothom que ho va veure—s' atipá de riure
 ja que ningú 's creya—qu' ella tan petita
 pogués al *ganapia*—pegar tal tunyina.
 ¡Y que va deixar-lo—que feya una fila!

F. CARRERAS P.

II

—Dos germá gran de la Quima
 á la Tot va regalar

CONTRA-FESTAS DE FAMILIA

—Bueno: ara desém'ho, y fins al altre Nadal.

Per no tenir fret als peus

Si acás els peus se 't glassan
 no gastis may *pehuichs*,
 ni res de cantimploras,
 ni fregas, ni perfums.
 Com aquell quí embolica
 dos peus d' *aquells* molsu's,
 sobre 'ls mitjons t' hi posas
 un paper ben groixut.
 Veurás com, d' aquest modo,
 se 't escalfan al punt.

Midas preventivas sobres aixó del fret

Tindreu bon compte, quan anireu pels carrers, de no passar may del sol á la sombra, ni de la sombra al sol ab massa rapidés; si no que, quan aneu á traspasar la ratlla de l'ombra, será bó qu' us atureu, y aixís, ara un brás, ara una cama, vos hi aneu internant poch á poquet, de mica en mica.

Ara, si sou als Toros, podreu passar de la sombra al sol sense cap inconvenient; pero, prasar del Sol á la Sombra, aixó ja ho veyém un xich difícil.

Procurareu, ademés, no tenir cap mena de t. acte ab ningú que 's digui Gelabert, ni Gelpí, ni Catarineu; no anar á veure 'l *Siegfried* ni *Los perros del monte de San Bernardo*; y no passar pel carrer de 'n Wifredo, ni de la Neu de 'n Gignás, ni pels voltans de cal Bisbe, qu' es el puesto mes alt de Barcelona y s' hi sent un *taro* de primera.

Tot aixó, ademés d' altres cosas que tindrem la satisfacció de prevenirvos la senmana que vé, son máximas d' un d' aquells tranquils que diuen: *Ande yo caliente y ríase la gente...*

Donchs, no 'n parlém més.

un vestit molt *tersa prima*
 per quan s' hagi de casar.

SISKET D. PAILA

ANAGRAMA

Ahir parlant ab un Tot
 qu' es guardia municipal
 va dirme que de *Total*
 el trasladavan al Clot.

ROSINYOL LLAUNÉ

TRENCA-CLOSCAS

ADELA MAS GIL

ORENSE

Formar ab aquestas llettras degudament combinadas lo títol d' una sarsuela castellana en un acte.

CLIMENT MORERA FONT

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Poble catalá.
 1 6 5 4 7 4.—Verb.
 6 6 2 4 2.—Flor.
 6 5 6 7.—Nom de dona.
 1 2 5.—Id. de dona.
 4 3.—Nota musical.
 2.—Vocal.

MOZO Y VIDAL

CONVERSA

—¿Que ja está bo, el teu germá, Lluís?
 —Sí, gracias á Deu, y sort del metje, y l' apotecari Cardona, que s' ho van pendre ab interés.
 —¿Y quin metje 'l visitava?
 —El que jo t' he dit.

ROSSENDO VIDAL

GEROGLÍFICH

TTT PAR TTT

K NARI MUT

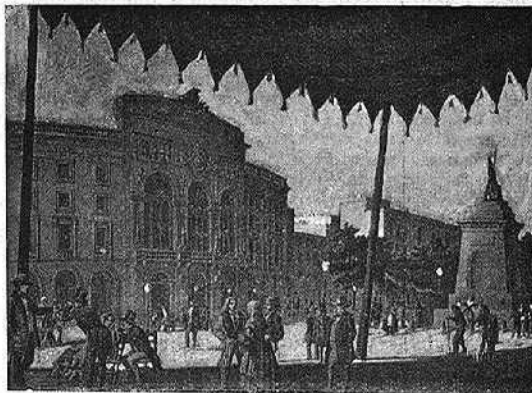
BARCELONA — RECORTS DEL SIGLE XIX

Els baladrers de Fransa. — (De un' auca impresa a Barcelona durant l'ocupació francesa.)

1848. — El Teatro Principal. — Fatxada antiga.
(D'un grabat al acer.)

1852. — El Plá de las Comedias. — La Font del Vell y 'l Teatro Principal ab sa fatxada nova.

(D'una litografia.)

Els voluntaris barcelonins que á l'any 14 anaren á Bascara á saludar al rey Fernando, quan de retorn de son llarch desterro entrava á Espanya, tingueren una gran desilusió.

Passá 'l carruatge volant davant d'ells y á penas pogueren veure al rey *desitjat*, que, sense fer cas de sas aclamacions entusiastas, anava pegant mossadas á una cuixa de pollastre que tenia agafada ab els dits.

Passava un dia 'l general Manso per l'acera de un carrer y topá ab un comandant, que no coneixent-lo, puig el general vestia de paisá, volia ferli cedir el pas.

RECORTS DEL SIGLE XIX

MONEDA DE L' HISTORIA

Anécdotas, notas, rasgos y acudits

Un dels defensors que tingueren el Pare Gallifa y demés mártirs de la Independencia, siguié l'advocat barceloní D. Joseph Coroleu, avi del malaguanyat escriptor dels mateixos nom y apellido.

Ans de dirigir-se al Consell de guerra, confessá, combregá y 's despedí de la familia, puig se proposava defensar sense circumloquis el dret que té tot ciutadà á sublevar-se y fer armas contra 'ls invasors de la seva patria.

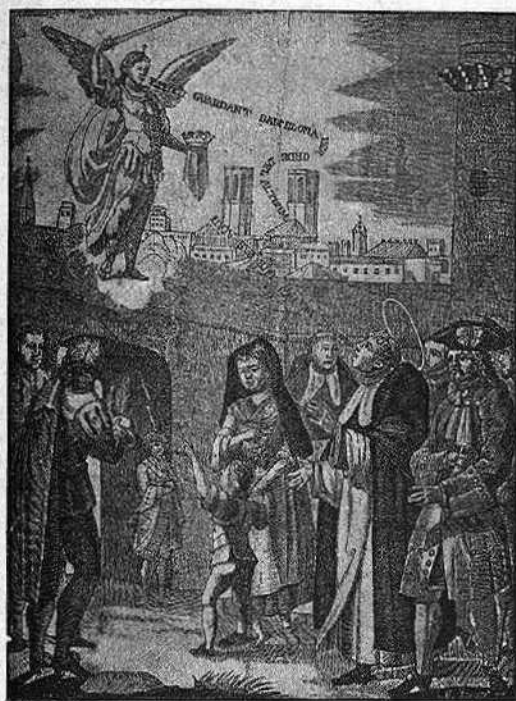
En aquest sentit informá 'l seu discurs de defensa, y quan al final del Judici esperava resignat que 'l detindrian, vejé ab no poca sorpresa que 'l president del Consell de guerra, qu'era un general francès. s'alsava y, allargantli la mà, li donava l'enhorabona, per l'eloqüencia qu'havia desplegat en son notable discurs.

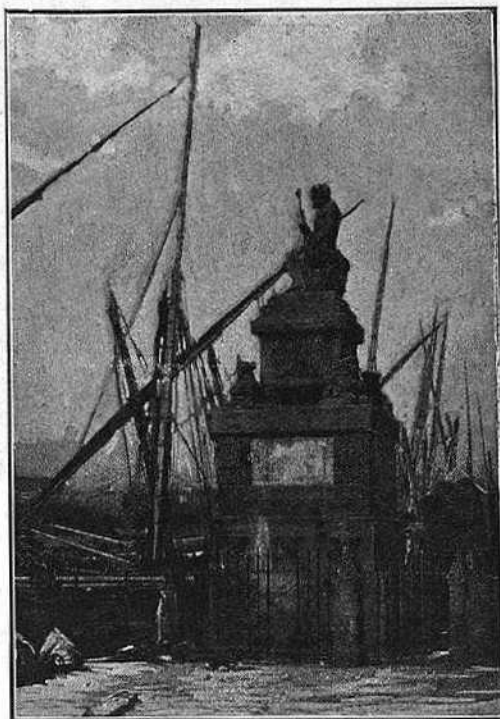
1847. — El Plá de la Boqueria, poch temps després de la inauguració del Liceo.

(D'una litografia de 'n Parcerissas.)

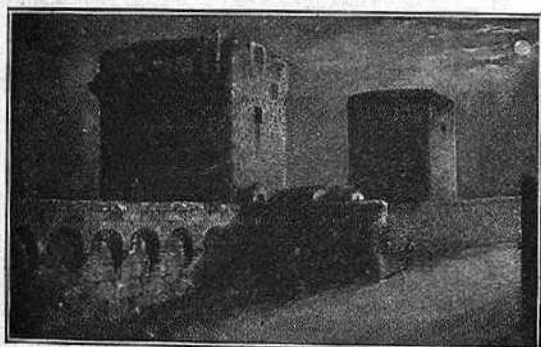
BARCELONA—RECORTS DEL SIGLE XIX

1854.—Pintura colocada sobre 'l Portal del Angel. (*)

1880.—Font de Neptú en la Ribera.

1854.—Las torres de Canaletas.
(D' un quadre al oli.)

Rebombori del 4 de maig de 1837.—Manifestació disolta á tiros en la Rambla de Santa Mònica.

Al efecte li senyalava ab el dit las insignias de la mánega.

Y en Manso, alsantse l' hermillá, li mostrá 'l faixí de general, dihentli:

—Y aixó ¿es merda?

Quan Fernando VII se dirigia á la cort (1814) feu nit á la casa de un rich pagés del Llobregat.

—Vaya un vi més bó que gastas!—digué 'l rey—paladejant un ranci de primera.

—De millor ne tinch—feu el pagés.

—Deurás guardarlo pera millor ocasió—insinuá 'l rey ab ironía.

—Sí, senyor: pera la missa.

El rey Narizotas va quedar sense resposta.

En lo més fort de la guerra dels set anys cantavan els liberals la següent infantil estrofa:

«Constitución ó muerte
será nuestra divisa;
si algún servil la pisa
la muerte sufrirá.

Cita en Sanromá en sas *Memorias*, qu' en els estudis que s' establiren á Barcelona, al triomfar el régimen constitucional, en Llorens Presas, catedrático de matemáticas, tenía un sustitut que anava á l' aula vestit de miliciano.

Al passar llista, á tot estudiant que faltés, si li deyan:—Está de servey—ó—Está de guardia—deixava de posarli falta.

(*) Representava l' aparició del Angel de la Guardia á Sant Vicenç Ferrer.—Sant Vicenç li preguntá:—«Angel de Deu qu' fas aquí?» Y l' Angel responí:—«Batech guardant Barcelona per ordre del Altíssim.»

Al any 43, en Prim, coronel encare, s' obria pas á

BARCELONA—RECORDS DEL SIGLE XIX

1833.—Aspecte de la ciutat desde la punta del Moll nou en construcció.
(D' un grabat al boix de l' època.)

travers de la multitud excitada que omplia de gom a gom la Plassa de Palació.

Un ciutadà al veure'l passar digné á un sen amich: —¿Sabs aquest lo que busca? La faixa.

Y en Prim, llansantli una mirada llampegant, exclamà:

—O faixa ó caixal

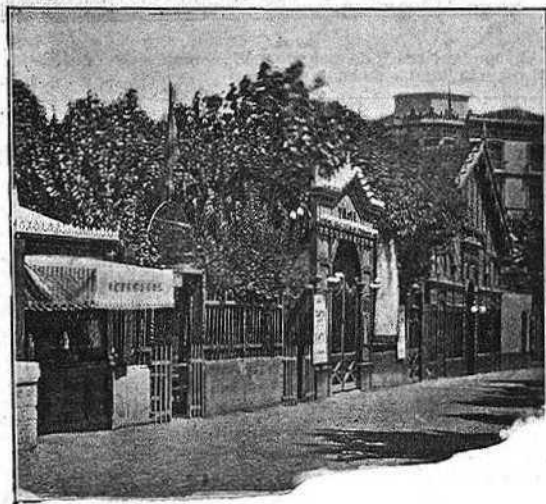
Quan la *Jamancia*, estava en Prim á Sant Andreu, dirigint una acció renyida y en un punt descubert ahont las balas queyan com pluja menuda.

—Miri, D. Joan, que aquí hi ha perill—li digué un ajudant, en el precís moment en que una bala li atravessava la cama.

En Prim al veure'l caure, digné ab la major sanch freda:

—Sempre hi vist que las balas van á buscar als que tenen por.

Després de l' admirable arenga qu' en llenguatge català dirigí el general Prim als voluntaris de Cata-

1880.—El Tivoli.—Porta d' entrada.
(De una fotografia.)

lunya, desembarcats la vigilia de la batalla de Tetuán, el comandant li preguntà:

—Ahont ha de dormir la gent?

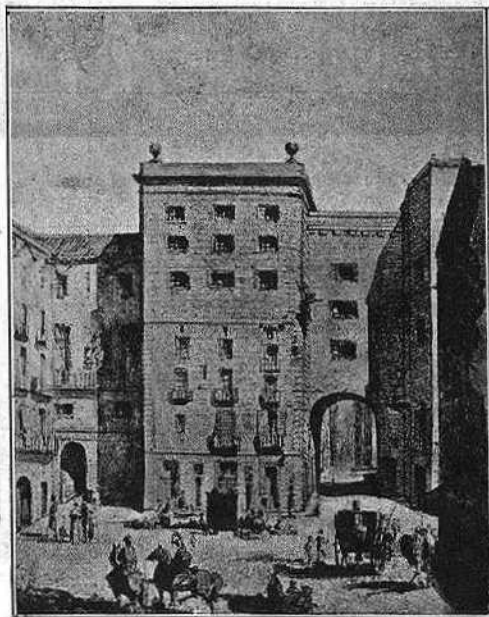
—Avuy, al ras—respongué en

Prim.—Demà en aquelles tendas.

Y senyalava las del campament dels moros, que, en efecte, al dia següent era conquistat pels voluntaris catalans.

El general O'Donnell tot admirant l' aspecte decidit dels voluntaris catalans, no pogué ocultar á n' en Prim la seva impressió de que li semblava que no estavan molt al corrent de la instrucció militar.

—Descansi, general—digné en Prim.—Son de casa y 'ls coneix. Demà al matí comensaran l' aprenentatge; avants del mitj dia serán fadrins, y al final de la batalla, mestres.

1838.—La presó vella de la Plassa del Angel.
(D' un dibuix inèdit.)

A partir del triomf de la Revolució de Setembre, el general Prim siguié l' àrbitre d' Espanya, aprofitantse de valent pera complaure als seus amichs, ab tota mena de favors, puig era dels que sabia estimar als que 'l volían.

Devent provehirse per concurs una escribania de Barcelona, recomenà eficazment á una persona de la seva particular afecció.

—Pero general—li observá 'l director del ram mostrantli la llista dels pretendents—miri que 'l seu recomenat ocupa l' últim lloch en l' ordre de mèrits.

—A veure—feu el general.—Y cap girant la llista, exclamà:—Tingui: ara ocupa 'l primer. Ab aixó que se 'l nombri.

(Continuarà.)

P. DEL O.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8.
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

ANTONI LÓPEZ, EDITOR, RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 20, LLIBRERIA ESPANYOLA, BARCELONA. CORREU: APARTAT NÚMERO 2

Colección Diamante (Edición López)

TOMO 75

LA SEÑORITA TORMENTA

NOVELA DE XAVIER DE MONTEPÍN

Un tomo en 8.º menor de unas 200 páginas con una cubierta a varias tintas.—Precio 2 reales.

ACABA DE PUBLICARSE

VAN PUBLICADAS DE H. BALZAC

LOS ALDEANOS

POR H. DE BALZAC

Un tomo en 8.º, Ptas. 1

EL DIPUTADO DE ARCIS.
EL MÉDICO RURAL.
EL CURA DE ALDEA.

Cada tomo UNA peseta

Capuletos y Montescos

NOVELA DE COSTUMBRES ARAGONESAS

POR

LUIS M.ª LOPEZ ALLUÉ

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

MEMORIAS

DE UN

REVOLUCIONARIO

POR P. KROPOTKIN

Dos tomos en 8.º, Ptas. 4.

Colección completa del any 1900

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Enquadernada ab tapas de tela y planxas dauradas, Ptas. 10.

*Tapas per enquadernar***LA ESQUELLA DE LA TORRATXA**

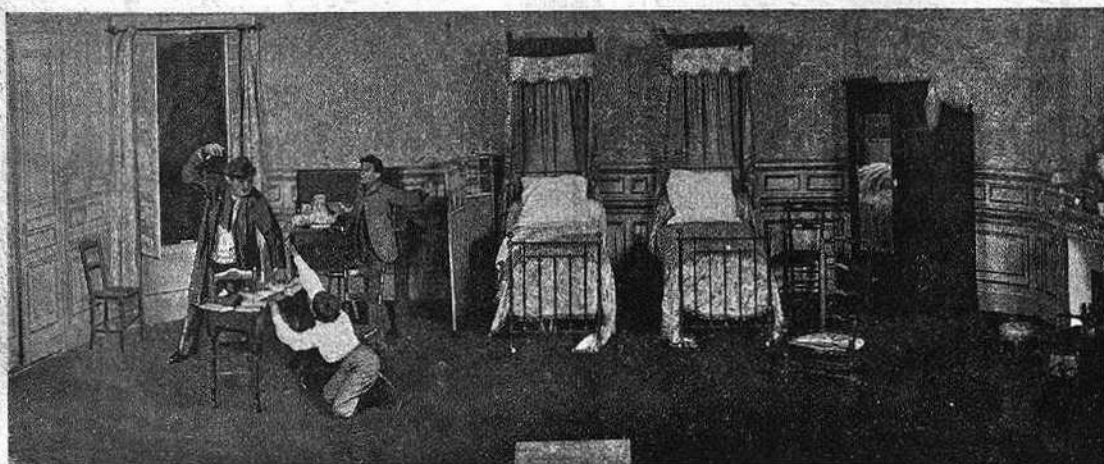
DEL ANY 1900—Ptas. 1'50

Tapas y enquadernació, Ptas. 2'50

GUY DE MAUPASSANT

LA FAMILIA DEL AMANTE

Un tomo, Ptas. 2

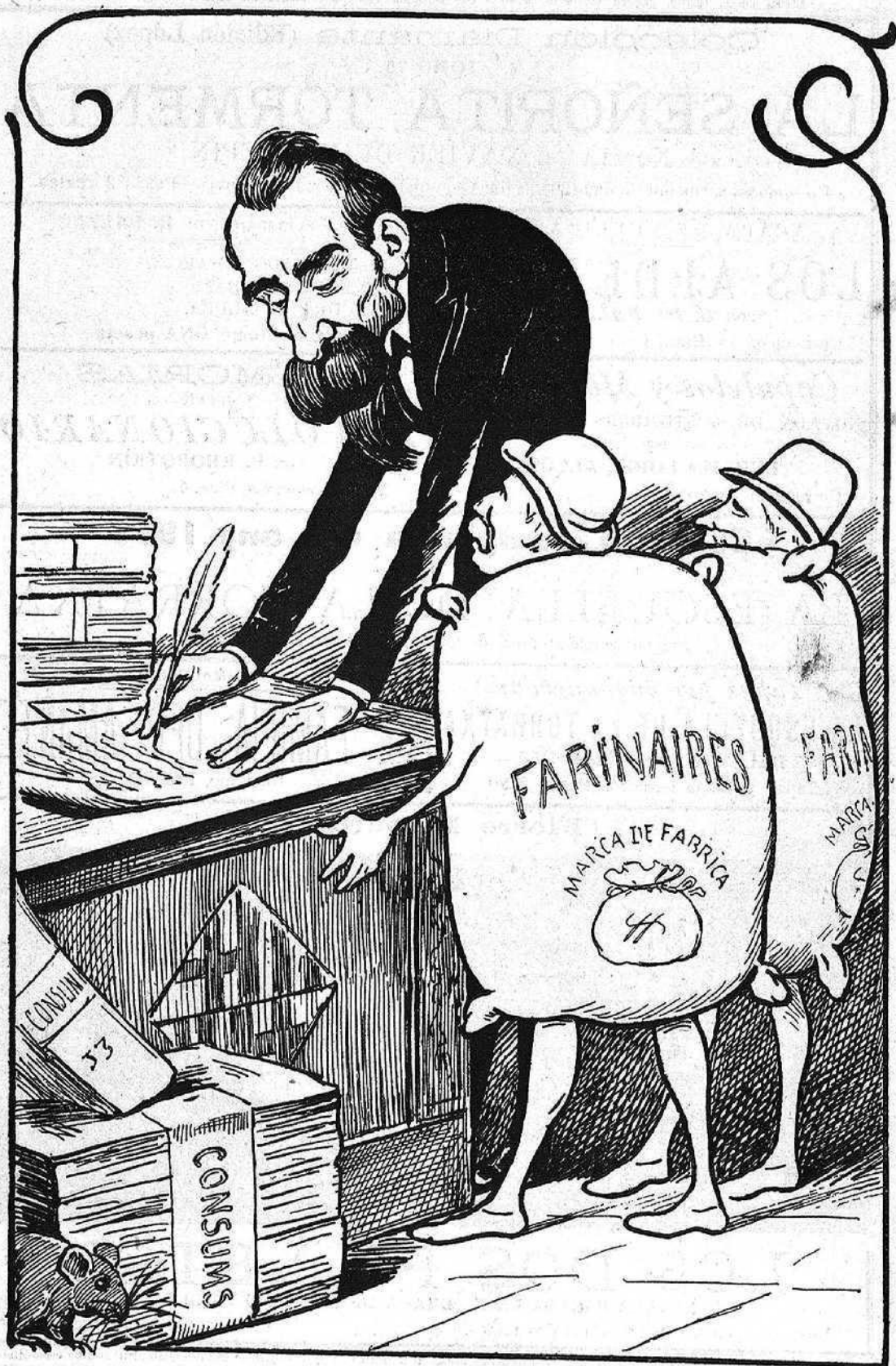
Pierre Decourcelle**LOS DOS PILLETES**

NOVELA BASADA EN EL DRAMA DE SU MISMO TÍTULO

Dos tomos en 8.º, Ptas. 4 los dos tomos.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remètant l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral per certificat. Als corresponents de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

L' ARREGLO DELS FARINAYRES

—Senyor Arcalde, prengui acta
d' aquest ditxo reformat:

«El qui ab farinayres pacta
vé que 'n surt emblanquinat.»